

Тернопільська обласна рада
Департамент освіти і науки Тернопільської обласної військової адміністрації
Фаховий коледж Кременецької обласної гуманітарно-педагогічної
академії ім. Тараса Шевченка

*Циклова комісія трудового навчання та технологій
і образотворчого мистецтва*

ЗАТВЕРДЖУЮ

Заступник директора

з навчально-виховної роботи

Лариса РАЦ

« 31 » листопада 2022 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Навчальна практика: Пленер

Освітньо-професійний ступінь фаховий молодший бакалавр

Галузь знань: 01 Освіта/Педагогіка

Спеціальність: 014.12 Середня освіта (Образотворче мистецтво)

Освітньо-професійна програма Середня освіта (Образотворче мистецтво)

Кременець – 2022

Погонець І. В., Гуменюк Б. О. Навчальна практика: Пленер: робоча програма навчальної дисципліни для здобувачів фахової передвищої освіти з галузі знань 01 Освіта/Педагогіка за спеціальністю 014.12 Середня освіта (Образотворче мистецтво). Кременець, 2022. 16 с.

Розробники:

Погонець Іванна Василівна – кандидат педагогічних наук, викладач циклової комісії трудового навчання та технологій і образотворчого мистецтва Фахового коледжу Кременецької обласної гуманітарно-педагогічної академії ім. Тараса Шевченка.

Гуменюк Богдана Олександрівна – викладач циклової комісії трудового навчання та технологій і образотворчого мистецтва Фахового коледжу Кременецької обласної гуманітарно-педагогічної академії ім. Тараса Шевченка.

Робоча програма затверджена на засіданні циклової комісії трудового навчання та технологій і образотворчого мистецтва (протокол № 1 від 31.08.2022 р.).

Голова циклової комісії _____

Віталій ПИСАРЕНОК

1. Вступ

«Навчальна практика: Пленер» є невід'ємною складовою частиною в системі професійної підготовки майбутніх учителів образотворчого мистецтва, які повинні органічно поєднувати теоретичні знання із практичною діяльністю. Навчальна дисципліна є продовженням циклу аудиторних натурних вправ з рисунку, живопису та композиції, що сприяє удосконаленню образотворчої майстерності, систематизації ефективних прийомів відповідно до специфіки професійної діяльності здобувачів. Навчальна пленерна практика активізує самостійну роботу, дає змогу використати набуті знання та практичні навички; розвиває у здобувачів вміння спостерігати, ставитися до оточуючого світу, як до джерела знань та натхнення. Пленерна практика є обов'язковою частиною навчання образотворчому мистецтву, яка передбачає роботу здобувачів на відкритому повітрі та під впливом природного освітлення; включає відвідування музеїв, парків, зоопарків, різноманітних мальовничих куточків природи та споглядання виразних архітектурних об'єктів.

Програма навчальної дисципліни «Навчальна практика: Пленер» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки фахового молодшого бакалавра з галузі знань 01 Освіта/Педагогіка, спеціальністю 014.12 Середня освіта (Образотворче мистецтво).

2. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітньо-професійний ступінь	Характеристика навчальної дисциплін	
Кількість кредитів ECTS: 10,5	Галузь знань 01 Освіта	Нормативна	
Змістових модулів – 3	Спеціальність 014.12 Середня освіта (Образотворче мистецтво)	Рік підготовки	
Загальна кількість годин –315	Освітньо-професійна програма Середня освіта (Образотворче мистецтво)	1-й	2-й
		Семестр	
Тижневих годин для денної форми навчання: – 24; 24 самостійної роботи здобувача – 36; 21	Освітньо-професійний ступінь: фаховий молодший бакалавр	2-й	4-й
		180 год.	135 год.
		Лабораторні	
		72 год.	72 год.
		Самостійна робота	
		108 год.	63 год.
		Вид контролю:	
залік	залік		

Примітка. Співвідношення кількості годин занять на базі практики до самостійної роботи здобувача становить: 45% до 54%.

3. Мета та завдання навчальної дисципліни

Вивчення навчальної дисципліни «Навчальна практика: Пленер» має на меті розвиток у здобувачів фахової передвищої освіти творчої уяви і образотворчого мислення; виховання високої художньо-естетичної культури і художнього смаку; вміння вести цілеспрямоване спостереження навколишньої дійсності, творчо відбирати життєві враження і відображати їх у реалістичній образній формі; оволодіння професійною майстерністю роботи різними образотворчими техніками з широким застосуванням її у професійній та творчій діяльності, закріплення та поглиблення знань з живопису, рисунку та композиції.

Основні завдання курсу:

- 1) ознайомлення здобувачів фахової передвищої освіти із закономірностями природи;
- 2) набуття здобувачами фахової передвищої освіти умінь роботи з натурою на відкритому повітрі;
- 3) оволодіння здобувачами фахової передвищої освіти теоретичних знань щодо застосування законів композиції, лінійної та повітряної перспективи, кольорознавства в процесі зображення навколишнього середовища, об'єктів природи в просторі, архітектурних споруд тощо;
- 4) опанування здобувачами фахової передвищої освіти умінь та навичок в передачі форми, об'єму, матеріальності предметів та об'єктів з рахуванням впливу середовища та освітлення;
- 5) виконання короткочасних етюдів, натурних замальовок і начерків реальних предметів і об'єктів з метою виробити вміння передачі колориту відповідних станів природи, використовуючи різні образотворчі техніки;
- 6) формувати майстерність користуватися різними художніми матеріалами; правильно komponувати зображення на площині; дотримуватись поетапності в роботі; вміння користуватися виразними та пластичними засобами зображення простору, архітектури, тварин та людей;
- 7) розвивати самостійність та творчі здібності майбутніх учителів образотворчого мистецтва;
- 8) розвивати асоціативно-образне мислення та просторову уяву, пам'ять, фантазію, художній смак і творчі здібності на основі пізнання різних рівнів художнього образу.

У результаті вивчення навчальної дисципліни у здобувачів фахової передвищої освіти повинні бути сформовані такі **компетентності**:

ЗК2 Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК6 Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК7 Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

СК2 Здатність до використання предметних знань в освітньому процесі.

СК3 Здатність до інтеграції предметних знань з різних освітніх галузей.

СК16 Здатність розуміти основи образотворчої грамоти, аналізувати історичні етапи розвитку образотворчого мистецтва, художні твори; використовувати спеціальну термінологію; усвідомлювати значення образотворчого мистецтва у вихованні учнівської молоді.

СК17 Здатність до оволодіння методологією образотворчої діяльності й засвоєння основ художньої майстерності.

СК18 Здатність володіти академічними та сучасними техніками, прийомами та засобами рисунку, живопису, композиції.

СК20 Здатність до організації, проведення й оцінки результативності навчальних практик, виховних заходів та виставок творів образотворчого мистецтва.

СК 21 Здатність до здійснення дослідницької і навчально-пізнавальної діяльності та презентації її результатів. РН8 Сприяти формуванню мотивації учнів до навчання.

Програмні результати навчання

Нормативний зміст вивчення здобувачами фахової передвищої освіти навчальної дисципліни «Навчальна практика: Пленер» сформульований у таких програмних результатах навчання:

РН3 Аналізувати можливості професійного розвитку з урахуванням умов педагогічної діяльності та індивідуальних запитів і потреб.

РН6 Застосовувати міжпредметні зв'язки та інтеграцію змісту різних освітніх галузей в освітньому середовищі.

РН16 Володіти теоретико-методичними знаннями у галузі образотворчого мистецтва, принципами та закономірностями організації навчання образотворчому мистецтву в закладах загальної середньої освіти.

РН17 Уміти застосовувати у професійній та творчій діяльності художні техніки і матеріали образотворчого мистецтва та володіти основами художньої майстерності.

РН18 Уміти розвивати творчу уяву, образне мислення та художній смак учнів.

РН19 Виявляти здатність до створення власних художніх задумів, розробляти ескізи, проекти, виконувати та презентувати творчі роботи.

РН20 Здійснювати організацію, проведення та оцінку навчально-творчих практик, виховних заходів, виставок образотворчого мистецтва.

4. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Елементи пейзажу

ТЕМА 1. Начерки і етюди листя дерев, трави, інших рослин. Передача характерних форм елементів рослин та самих рослин, при врахуванні пропорцій, виявлення та передача їх пластики.

ТЕМА 2. Етюди і зарисовки квітів, трав. Передача характерних форм елементів рослин та самих рослин, при врахуванні пропорцій, виявлення та передача їх пластики.

ТЕМА 3. Короткочасні етюди і кольорові начерки характерних предметів (каменів, трав'яного покрыву, ґрунту, дерев та ін.).

Порівняльний аналіз особливостей природних форм. Виявлення основних живописно-пластичних властивостей деталей пейзажу.

ТЕМА 4. Етюди і зарисовки деталей рельєфу природного походження (урвища, долини, морський берег та ін.). Порівняльний аналіз особливостей природних форм. Виявлення основних живописно-пластичних властивостей деталей пейзажу.

ТЕМА 5. Етюди хмар в різні пори дня (зранку, в полудень, ввечері). Порівняльний аналіз особливостей природних форм. Виявлення основних живописно-пластичних властивостей деталей пейзажу.

ТЕМА 6. Короткочасні етюди нескладних мотивів пейзажу (земля, ліс, небо; берег, вода, небо тощо) при різному освітленні.

Виявлення лінією, тоном і кольором характерних особливостей рельєфу (рівнинного, горбистого тощо). Набуття навиків композиції і зображення великомасштабних об'єктів із врахуванням їх пластики і напрямку сонячних променів по мінливій поверхні.

ТЕМА 7. Етюди лісової рослинності (дерева, кущі).

Вміння бачити і зображати кольором характерні особливості порід лісу (листяні, хвойні, мішані). Виявлення загальної форми лісових об'єктів. Удосконалення практичних навичок у деталізації великих природних форм залежно від відстані до глядача і розміщення композиційного центру.

ТЕМА 8. Етюди і начерки фрагментів пейзажу з відображенням у воді. Особливості побудови відображень. Характерні тональні та кольорові особливості передачі предметів, що відображаються, зміна їх фактури та матеріальності.

ТЕМА 9. Начерки і зарисовки форм тваринного світу. Передача пропорційності, об'ємності, а також фактурності форм тварин відповідними технічними прийомами та засобами. Використання у роботі різних графічних матеріалів.

Змістовий модуль 2. Стани природи

ТЕМА 10. Короткочасні етюди пейзажу в різних умовах загального освітлення (при різній погоді і в різні пори дня).

Подальше вивчення кольорового ліплення форми предметів в умовах плерного освітлення. Уміння цілісно сприймати об'єкти пейзажу і знаходити кольорові співвідношення у визначеному тоновому і кольоровому масштабі. Передача загального тонального і кольорового стану освітлення, погодних умов, часу дня і року.

ТЕМА 11. Етюд пейзажу з відкритою глибиною простору і нескладним рельєфом місцевості.

Закріплення знань законів лінійної і повітряної перспективи. Тренування у застосуванні зближених за кольором тональних співвідношень у практичній роботі. Засвоєння поняття глибинності кольору. Тональний зв'язок планів у плерному живописі.

ТЕМА 12. Етюд пейзажу з відкритою глибиною простору і введенням тварин.

Закріплення знань законів лінійної і повітряної перспективи. Тренування у застосуванні зближених за кольором тональних співвідношень у практичній роботі. Засвоєння поняття глибинності кольору. Тональний зв'язок планів у плерному живописі.

ТЕМА 13. Серія короточасних етюдів і начерків пейзажу при різному освітленні і погоді (з натури, по пам'яті, за уявою). Виявлення та передача простору засобами тональних градацій, фактури, матеріальності.

ТЕМА 14. Серія короточасних етюдів і начерків пейзажу з відкритим простором при різному освітленні і погоді (ранок; перемінне, хмарне освітлення мотиву; захід сонця, сутінки). Виявлення та передача простору засобами тональних градацій, фактури, матеріальності.

Змістовий модуль 3. Архітектурні мотиви

ТЕМА 15. Етюди екстер'єру (музей, театр та ін.) з яскраво вираженою лінійною і повітряною перспективою великих архітектурних об'єктів.

Вивчення взаємозв'язку між лінійною і повітряною перспективою при зображенні архітектурних об'єктів засобами живопису. Правильна побудова ракурсних положень. Побудова кольорового ладу етюдів, пропорційного кольоровим відношенням натури.

ТЕМА 16. Короточасні етюди пейзажу з архітектурою.

Виявлення характерних тональних і кольорових контрастів натури при зображенні архітектурного мотиву у зв'язку із навколишнім ландшафтом. Передача співвідношення архітектурних об'єктів, дерев і великого простору площини землі.

ТЕМА 17. Зарисовки і начерки пам'ятників історії і культури.

Розвиток композиційних навичок виявлення силуетів великих архітектурних мас чи планів. Вдосконалення здатності зорового сприйняття перспективної чіткості і глибини простору в пейзажі. Виявлення в етюдів тональної і кольорової єдності пейзажу з великою глибиною простору.

ТЕМА 18. Етюди одягненої фігури людини на плері.

Особливості та послідовність виконання етюдів одягненої фігури людини, дотримання пропорційності у роботі. Визначення тонових співвідношень в різну пору дня, при різному освітленні. Оволодіння навичками швидкого підготовчого рисунку в живописі на плері.

ТЕМА 19. Пейзаж з відображенням у воді. Особливості побудови відображень. Характерні тональні та нюансно-кольорові співвідношення при передачі предметів, що відображаються.

ТЕМА 20. Короточасні етюди пейзажу з фігурами людей.

Ознайомлення із критеріями відбору типового у навколишній дійсності (зорова переконливість, кольорова єдність і злагодженість, образна виразність). Вміння знаходити в природі стани, характерні для зображуваної пори року.

5. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин					
	Усього	у тому числі				
		Л.	П(С)	Лаб.	Інд.	С.р.
1 курс 2 семестр						
Змістовий модуль 1. Елементи пейзажу						
Тема 1. Начерки і етюди листя дерев, трави, інших рослин.	6			2		4
Тема 2. Етюди і зарисовки квітів, трав.	8			4		4
Тема 3. Короткочасні етюди і кольорові начерки характерних предметів (каменів, трав'яного покриву, ґрунту, дерев та ін.).	6			2		4
Тема 4. Етюди і зарисовки деталей рельєфу природного походження (урвища, долини, морського берега та ін.).	8			4		4
Тема 5. Етюди хмар в різні пори дня (зранку, в полудень, ввечері).	10			4		6
Тема 6. Короткочасні етюди нескладних мотивів пейзажу (земля, ліс, небо; берег, вода, небо тощо) при різному освітленні.	8			4		4
Тема 7. Етюди лісової рослинності (дерева, кущі). Вміння бачити і зображати кольором характерні особливості порід лісу (листяні, хвойні, мішані)..	6			2		4
Тема 8. Етюди і начерки фрагментів пейзажу з відображенням у воді.	10			4		6
Тема 9. Начерки і зарисовки форм тваринного світу.	18			6		12
Разом за змістовим модулем	80			32		48
Змістовий модуль 2. Стани природи						
Тема 10. Короткочасні етюди пейзажу в різних умовах загального освітлення (при різній погоді і в різні пори дня).	18			6		12
Тема 11. Етюд пейзажу з відкритою глибиною простору і нескладним рельєфом місцевості.	12			4		8

Тема 12. Етюд пейзажу з відкритою глибиною простору і введенням тварин. Закріплення знань законів лінійної і повітряної перспективи.	14			6		8
Тема 13. Серія короточасних етюдів і начерків пейзажу при різному освітленні і погоді (з натури, по пам'яті, за уявою).	28			12		16
Тема 14. Серія короточасних етюдів і начерків пейзажу з відкритим простором при різному освітленні і погоді (ранок; перемінне, хмарне освітлення мотиву; захід сонця, сутінки).	28			12		16
Разом за змістовим модулем	100					
Разом за семестр	180			72		108
2 курс 2 семестр						
Змістовий модуль 3. Архітектурні мотиви						
Тема 15. Етюди екстер'єру (музей, театр, церква та ін.) з яскраво вираженою лінійною перспективою великих архітектурних об'єктів.	18			6		12
Тема 16. Короточасні етюди пейзажу з архітектурою.	28			12		16
Тема 17. Зарисовки і начерки пам'ятників історії і культури.	28			18		10
Тема 18. Етюди одягненої фігури людини на пленері.	14			6		8
Тема 19. Пейзаж з відображенням у воді.	21			12		9
Тема 20. Короточасні етюди пейзажу з фігурами людей.	26			18		8
Разом за змістовим модулем	135			72		63
Разом за семестр	135			72		63
Усього годин	315			144		171

6. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
2-й семестр		
1	Начерки і етюди листя дерев, трави, інших рослин.	2
2	Етюди і зарисовки квітів, трав.	4
3	Короточасні етюди і кольорові начерки характерних предметів	2

	(каменів, трав'яного покриву, ґрунту, дерев та ін.). Порівняльний аналіз особливостей природних форм. Виявлення основних живописно-пластичних властивостей деталей пейзажу.	
4	Етюди і зарисовки деталей рельєфу природного походження (урвища, долини, морського берега та ін.	4
5	Етюди хмар в різні пори дня (зранку, в полудень, ввечері).	4
6	Короткочасні етюди нескладних мотивів пейзажу (земля, ліс, небо; берег, вода, небо тощо) при різному освітленні. Виявлення лінією, тоном і кольором характерних особливостей рельєфу (рівнинного, горбистого тощо). Набуття навиків композиції і зображення великомасштабних об'єктів із врахуванням їх пластики і напрямку сонячних променів по мінливій поверхні.	4
7	Етюди лісової рослинності (дерева, кущі). Вміння бачити і зображати кольором характерні особливості порід лісу (листяні, хвойні, мішані). Виявлення загальної форми лісових об'єктів. Удосконалення практичних навичок у деталізації великих природних форм залежно від відстані до глядача і розміщення композиційного центру.	2
8	Етюди і начерки фрагментів пейзажу з відображенням у воді.	4
9	Начерки і зарисовки форм тваринного світу.	6
10	Короткочасні етюди пейзажу в різних умовах загального освітлення (при різній погоді і в різні пори дня). Подальше вивчення кольорового ліплення форми предметів в умовах плерного освітлення. Уміння цілісно сприймати об'єкти пейзажу і знаходити кольорові співвідношення у визначеному тоновому і кольоровому масштабі. Передача загального тонального і кольорового стану освітлення, погодних умов, часу дня і року.	6
11	Етюд пейзажу з відкритою глибиною простору і нескладним рельєфом місцевості. Закріплення знань законів лінійної і повітряної перспективи. Тренування у застосуванні зближених за кольором тональних співвідношень у практичній роботі. Засвоєння поняття глибинності кольору. Тональний зв'язок планів у плерному живописі.	4
12	Етюд пейзажу з відкритою глибиною простору і введенням тварин. Закріплення знань законів лінійної і повітряної перспективи.	6
13	Серія короткочасних етюдів і начерків пейзажу при різному освітленні і погоді.	12
14	Серія короткочасних етюдів і начерків пейзажу з відкритим простором при різному освітленні і погоді (ранок; перемінне, хмарне освітлення мотиву; захід сонця, сутінки).	12

Разом за 2-й семестр		72
4-й семестр		
15	Етюди екстер'єру (музей, театр, церква та ін.) з яскраво вираженою лінійною перспективою великих архітектурних об'єктів. Вивчення взаємозв'язку між лінійною і повітряною перспективою при зображенні архітектурних об'єктів засобами живопису. Правильна побудова ракурсних положень. Побудова кольорового ладу етюдів, пропорційного кольоровим відношенням натури.	6
16	Короткочасні етюди пейзажу з архітектурою. Виявлення характерних тональних і кольорових контрастів натури при зображенні архітектурного мотиву у зв'язку із навколишнім ландшафтом. Передача співвідношення архітектурних об'єктів, дерев і великого простору площини землі.	12
17	Зарисовки і начерки пам'ятників історії і культури. Розвиток композиційних навичок виявлення силуетів великих архітектурних мас чи планів. Вдосконалення здатності зорового сприйняття перспективної чіткості і глибини простору в пейзажі. Виявлення в етюдів тональної і кольорової єдності пейзажу з великою глибиною простору.	18
18	Етюди одягненої фігури людини на пленері. Подальше тренування професійних якостей зорового сприйняття (а константного бачення натури у світлоповітряному середовищі). Закріплення методу одночасного порівняння при визначенні великих тональних і кольорових співвідношень.	6
19	Пейзаж з відображенням у воді.	12
20	Короткочасні етюди пейзажу з фігурами людей в русі. Ознайомлення із критеріями відбору типового у навколишній дійсності (зорова переконливість, кольорова єдність і злагодженість, образна виразність). Вміння знаходити в природі стани, характерні для зображуваної пори року.	18
Разом за 4-й семестр		72

7. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
2-й семестр		
1	Начерки, зарисовки рослинних форм (листя, квітів, трав, дерев, кущів).	4
2	Етюди і зарисовки квітів, трав.	4
3	Замальовки природних форм з різною фактурою.	4
4	Етюди і зарисовки деталей рельєфу природного походження.	4

5	Етюди хмар в різні пори дня (зранку, в полудень, ввечері).	6
6	Короткочасні етюди нескладних мотивів пейзажу.	4
7	Етюди лісової рослинності (дерева, кущі).	4
8	Етюди і начерки відображення різних об'єктів у воді.	6
9	Начерки, зарисовки тварин (у стані спокою та у русі).	12
10	Короткочасні етюди пейзажу в різних умовах загального освітлення.	12
11	Етюди колірних відношень передачі простору.	8
12	Етюди тварин в природному середовищі.	8
13	Етюди і начерки фрагментів пейзажу при різному освітленні і погоді.	16
14	Етюди і начерки колірних відношень різного освітлення і погоди (ранок; перемінне, хмарне освітлення мотиву; захід сонця, сутінки).	16
Разом за 2-й семестр		108
4-й семестр		
15	Етюди і начерки екстер'єру.	12
16	Короткочасні етюди архітектурного пейзажу.	16
17	Зарисовки і начерки пам'ятників історії і культури.	10
18	Етюди постаті людини на вулиці.	8
19	Пейзаж з відображенням у воді.	9
20	Короткочасні етюди пейзажу з фігурами людей в русі.	8
Разом за 4-й семестр		63

8. Критерії оцінювання самостійної роботи здобувачів фахової передвищої освіти з навчальної дисципліни «Навчальна практика: Пленер»

2 бали – здобувач фахової передвищої освіти володіє елементарними теоретичними знаннями, та вміннями. Завдання для самостійної роботи виконує на низькому рівні, з неточностями; робить помилки в композиційному розміщенні, передачі пропорцій, об'єму, простору, неправильно користується художніми матеріалами. Виконав програму самостійної роботи навчальної дисципліни менше як на 10 % від заданого плану.

3 бали – здобувач фахової передвищої освіти на середньому рівні володіє теоретичними знаннями; виконав завдання самостійної роботи але допустився цілого ряду помилок: невдала композиція, порушення пропорцій, помилки в передачі об'єму, матеріальності, фактури тощо.

4 бали – здобувач фахової передвищої освіти володіє системними теоретичними знаннями з навчальної дисципліни «Навчальна практика: Пленер» та здатністю до їх практичного застосування при виконанні завдань самостійної роботи; виконав повний обсяг самостійної роботи з незначними помилками: не

зовсім вдале композиційне розміщення зображення на аркуші або незначні порушення в пропорціях, малюнку, кольоровому вирішенні; здобувач допускає помилки в оперуванні засобами світлотіні і виражальними засобами малюнка/живопису.

5 балів – здобувач фахової передвищої освіти на високому рівні володіє теоретичними знаннями з навчальної дисципліни «Навчальна практика: пленер» та творчо застосовує їх у виконанні завдань самостійної роботи; здобувач відмінно засвоїв та правильно виконав повний обсяг завдань самостійної роботи: композиційно і методично правильно розмістив зображення на форматі, дотримався пропорцій, цілісності колірної гами, а також вірно передав фактуру та матеріал зображуваних об'єктів, відтворив освітлення, стан природи, характер зображуваних об'єктів.

9. Методи навчання

1. Наочні (показ зразків виконаних завдань, способів і прийомів роботи, ілюстрація, демонстрація).
2. Метод формування пізнавального інтересу.
3. Практичний (тренувальні вправи).
4. Пояснювально-ілюстративний.
5. Стимулювання та мотивації.

10. Методи контролю

Поточний контроль: практичні заняття, перевірка виконання здобувачами завдань самостійної роботи.

Підсумковий контроль: залік у 2 та 4 семестрі.

11. Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів фахової передвищої освіти з навчальної дисципліни «Навчальна практика: пленер»

Оцінку «5», «відмінно» – заслуговує здобувач фахової передвищої освіти, який засвоїв та виконав повний обсяг матеріалу програми навчальної дисципліни «Навчальна практика: пленер». Здобувач впевнено та якісно виконує завдання, які відповідають вимогам поточного етапу навчання. Вміло втілює художній образ у власних творчих роботах. Самостійно працює над завданням від початку до кінця, правильно веде роботу на всіх етапах виконання. Вільно та на високому рівні володіє опанованими графічними та живописними засобами, техніками і прийомами.

Оцінку «4», «добре» – заслуговує здобувач фахової передвищої освіти, який виконав повний обсяг роботи, але мають місце незначні недоліки виконання та/або порушення етапів виконання, інколи потребує підказок викладача. Здобувач демонструє достатні навички та вміння під час виконання пленерних завдань. Досягає художньої виразності в більшості творчих навчальних завдань. Добре володіє опанованими графічними та живописними матеріалами, техніками і прийомами.

Оцінку «3», «задовільно» – отримує здобувач фахової передвищої освіти, який виконав завдання програми навчальної дисципліни «Навчальна художньо-

творча практика. Пленер» із наявністю значної кількості недоліків. Недостатньо розвинуте художньо-образне мислення, потребує підказок викладача, не вміє самостійно завершити роботу. Демонструє задовільний рівень володіння опанованими графічними та живописними матеріалами, техніками і прийомами.

Оцінку «2», «незадовільно» – заслугове здобувач фахової передвищої освіти, рівень виконання завдань якого не в повній мірі відповідає результатам навчання за програмою навчальної дисципліни «Навчальна практика: пленер». (менше як 10 % від заданого плану). Здобувачу бракує власних творчих думок, мають місце численні технічні помилки, працює лише за допомогою викладача. Демонструє низький рівень володіння опанованими графічними та живописними матеріалами, техніками і прийомами.

12. Методичне забезпечення

1. Підручники.
2. Плани лабораторних занять.
3. Наочний матеріал (зразки робіт студентів, фото, таблиці, каталоги, альбоми, плакати, таблиці).
4. Навчальні посібники.
5. Методичні вказівки.

13. Рекомендована література

Базова

1. Балбус Т. А. Композиція : навч.-метод. посібник для студентів педколеджу. Тернопіль: Вектор, 2015. 363 с.
2. Кириченко М. А. Основи образотворчої грамати: навч. посібник для студентів ВНЗ. 2-ге вид., перероб. і доп. Київ: Вища школа, 2002. 190 с.
3. Коваленко Є. В. Характеристика основних естетичних параметрів імпресіоністичної техніки у пленерному живописі. *Гілея: науковий вісник: Збірник наукових праць*. Київ, 2014. Випуск 86. С. 253–256.
4. Лильо-Откович З. Український пейзажний живопис ХІХ – початку ХХ сторіччя. Київ: Балтія-Друк, 2007. 120 с.
5. Методичні рекомендації до проведення занять з практики «Пленерна» (для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти денної форми навчання зі спеціальності 023–Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація) / Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова / уклад.: Наталя Вінтаєва, Дмитро Вінтаєв, Мадалена Лобко-Зампассі. Харків, 2021. 56 с. URL: <http://eprints.kname.edu.ua/60188/1/2021%2011М%20печ%20МЕТОДИЧКА%20Пленер%20практика%20испр%203.pdf> (дата звернення: 11.07.2022 р.).
6. Черватюк В. О. Методичні рекомендації з пленерного живопису для молодих художників. Українська академія мистецтва. К., 2013. Випуск 21. С. 44–51.
7. Черватюк В. О. Методичні рекомендації з пленерного живопису для молодих художників. *Українська академія мистецтва*. Київ, 2013. Вип. 21. С. 44–51.

8. Черватюк В. Пленерний живопис - невід'ємна складова художньої освіти. Актуальні проблеми мистецької практики і мистецтвознавчої науки. 2010. Вип. 3. С. 403-409. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/armpmn_2010_3_59.

9. Чурсіна В. І. Робота на пленері. Проблеми теорії і творчої практики. *Мистецтвознавчі та культурні аспекти дизайну*. Харків: ХДАДМ, 2011. Вип. 5. С. 149–152.

10. Шалаєва Г. П. Вчимося малювати: посібник. Київ: Країна мрій, 2008. 224 с.

11. Шевнюк О. Л. Методика навчання образотворчого мистецтва у вищих навчальних закладах: навч. посіб. Київ: Освіта України, 2017. 311 с.

13. Юр М. Естетико-культурологічні особливості художнього простору в живописі імпресіонізму. МІСТ: Мистецтво, історія, сучасність, теорія. 2014. Вип. 10. С. 255–269. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Mist_2014_10_21 (дата звернення: 26.08.2022 р.).

14. Яланський А. В. Композиція пейзажу як фактор ефективного розвитку художньо-образного мислення студентів. *Українська академія мистецтва*. Київ, 2014. Випуск 23. С. 18–28.

15. Яремків М. Композиція: творчі основи зображення: навч. посібник для ВНЗ 1-2 рівня акредитації. Тернопіль: Підручники і посібники, 2009. 111 с.

Допоміжна

1. Бойренмайстер К., Фойерер М. Малюємо тварин. Київ: Ранок, 2016, 128 с.

2. Веселкові барви на уроках образотворчого мистецтва: (на допомогу педагогічним працівникам загальноосвітніх та позашкільних закладів освіти). Харків: Ранок, 2005. 112 с

3. Герлінгс Ш. 100 відомих художників. Геніальні твори мастрів живопису. Харків, 2009. 208 с.

4. Національна Спілка художників України: каталог творів учасників пленеру «Україна духовна» (Седнів) / упоряд. Федорова О. Ю., Остапенко Д. І. Київ, 2002. 24 с.

5. Омелян Я. Живопис. Графіка: каталог. Тернопіль: Джура, 2008. 96 с.

6. Пленерний живопис: мистецтво на одинці з природою. URL: <https://kyiv.gallery/statii/plenernyy-zhyvopys-mystetstvo-naodyntsi-z-pryrodoyu> (дата звернення: 27.07.2022 р.).

7. Прищенко С. В. Кольорознавство: навч. посібник для студентів ВНЗ. К.: Альтерпрес, 2010. 351 с.

8. Шестобуз О. С. Кольорознавство: навч.-метод. Посібник. Чернівці: ЧНУ, 2011. 140 с.